

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre 12 korona.
 fél évre 6 "
 negyed évre 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár r.-t. — Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.

Hirdetés ára centiméterenként 6 fillér.
 Többszöri hirdetés
 ár kedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Báró Bánffy Dezső.

Báró Bánffy Dezső, az „Ujpart“ vezére, a koalíció vezérbizottságának előkelő tagja, miután az országgyűlés feloszlása után aláírta a négy párt manifesztumát a nemzethez, egy program alakjában olyan beszámolót küldött Szegedre választóíhoz, mely nemcsak élénk feltűnést keltett az országban, hanem élénk visszatetszést is a koalícióban. E beszámolóban azt ajánlotta, hogy a koronával való kiegyezés céljából tekinteten kívül kell most hagyni a katonai kérdéseket s inkább a belpolitika terén kell dolgozni. Tényleg igazuk van azoknak, kik azt állítják, hogy alig pár napi különbséggel Bánffy két okiratot írt alá: egyik harcra, kitartásra buzdít, a másik békekötésre ösztönöz a harcot felidéző katonai kérdés kikapcsolásával, de a jog fenntartásával. És igaz az is, hogy lehet a szegediekhez intézett tanács jobb és bölcsőbb, de éppen nem egyezik meg azzal a másik irattal, melyet pár nap előtt, egy héttig tartott fontolgatás és szövegezés után, szin-

tén magáénak vallott. Mi sem lehetett természetesebb, ez utóbbi nyilatkozat után, minthogy Bánffy ott hagyta most a vezérbizottságot, ámbár feltétlenül azoknak van igaza, kik úgy vélik, hogy ezt előbb kellett volna tennie, mert nem lehet egyszerre hideget is, meleget is fújni. És nagyon indokolt azon nézet is, hogy Bánffynak még kellett volna pártjával előzetesen hányivetni a dolgot, mert a családás, melyet a hívek tábora a vezér által való cserben hagyás felett érez, erőt nyújt az ellenfélnek, mely új és hatalmas támaszt nyert eddigi ellensége frontváltoztatásában.

Igaz, hogy Bánffy nyíltan megmondotta a képviselőházban a katonai kérdésre vonatkozó nézetét, mely éppen nem fedte a koalíciót; igaz az is, hogy ezen kérdések kikapcsolását a múlt évben maga Kossuth is hangoztatta és utánna mások is a vezérbizottság tagjai közül. Csak elő kell keresni azokat a hírlapokat és diskursusokat!

Bánffy eljárása és az egyes vezérek magatartása felett azonban bármennyit veszeksznek, bármennyit hüledeznek és bosszan-

kodnak is eddigi szövetségesei, az nem segít a dolgon; legkevésbé segít pedig az, ha az „Ujpart“ egyes tagjai a függetlenségi pártba szaladnak, amikor láthatták eddig is, hogy éppen a megnövekedett függetlenségi párt tuzóinak leplezetlen céljai és törekvései voltak legfőbb indokai annak a folyton növekvő bizalmatlanságnak, mely végül ebbe a szerencsétlen helyzetbe sodorta a koronát és nemzetet.

Bánffy kétségtelenül hibásan járt el most is, amint tévedett máskor is. De egyet bátran hangoztathat: „a nemzetet ért veszedelemnek gyorsan véget kell vetni és én a kibontakozás egyenes útját most csak így látom elérhetőnek, mert minden más utat hiába próbáltunk meg“. És hozzá teheti azt is, hogy a mostani ut czélszerűségét nem csak ő, hanem más pártvezérek is hangoztatták szóval és írásban.

De hát ezt végezze Bánffy és pártja. Amarra, aki nálánál jobb, célravezetőbb módot talál a tisztességes béke gyors helyreállítására és akit ezen becsületos, hazafias törekvéseben a nemzet nagy zöme bizalom-

TÁRCZA.

Magyarország multja közgazdasági szempontból.

— A „Közérdek“ eredeti tárczája. —
 Írta: Róka József.

Mátyás király gazdasági politikája épp oly széleskörű, minden népelemre kiterjedő, korának összes tapasztalatait és tanúságait értékesíteni tudó volt, mint az Anzsuké. Mátyás király fényűzésével és gazdagságával egész Európát bámulatra ragadta. Azonban Mátyás királyal nemcsak nagy uralkodó, hanem egy egész politikai rendszer tetéttett sirba. Amint Mátyás király meghalt, az oligarchia ismét magához ragadta a hatalmat. Az uralom néhány főúri családnál összpontosult, melyek óriási kiterjedésű jószágokra támaszkodva, a királysággal ugyszólván örökös harcban állottak. A Jagellók alatt az oligarchia egyik katasztrófából a másikba sodorta a népet. E közben nemcsak a munkás elemek, hanem az aránylag nem nagy számu középbirtokos osztály vagyoni viszonyai is megromlottak; a kisbirtokosok, az ugynevezett egy telkes nemesek meg éppenséggel megfosztattak a tisztességes megélhetés lehetőségétől. A városi elem iránt az oligarchikus uralom a legellenségesebb

érzelmeket táplálta. A nép millióit, a jobbagyságot meg mindinkább kíméletlen önkénye alá vetette és csaknem lehetetlenné tette neki a földművelést úgy, hogy a tömeg végre fegyvert fogott és 1514-ben állati dühvel fordult urai ellen. A Dózsa-féle parasztlázadás, melyhez egész vármegyék alsó nemessége csatlakozott és amely hetven ezer magyarnak került életébe, vérbe fojtatván, a győztes oligarchia századokra röghöz kötött rabszolgává tette a magyar parasztot. Pedig ezzel a nyugalom nem állott helyre, sőt a belső biztonság teljesen eltűnt; úgy, hogy a török az ország számos vármegyéjét komolyabb ellenállás nélkül feldulhatta. De az ország ezt a csapást is kiheverte volna, ha a hatalmasok szét nem bontják; fegyverrel ketté sőt háromfelé nem vágják egyiséget.

E mostoha viszonyok sulya alatt 1526-tól kezdve a virágzó városok nagy része vagy török uralom alá került, vagy elvesztette egykori jelentőségét. A vidék képe szintén gyökeresen megváltozott. Száz meg száz falu tűnt el a föld színéről. Lakóit vagy kiirtották, vagy Törökországba rabszolgavásárra hajtották. Az itthon megmaradt népesség elszegényedett, sőt a vagyonbiztonság teljes hiánya miatt mindinkább elszokott a mu-

kától. A szegénység a nép szükségleteit is nagy mértékben megapasztotta; az egész gazdasági életbe óriási hanyatlás állott be. A pénz ismét megromlott, sőt néha oly kevés volt forgalomban, hogy néhol, mint Erdélyben 1540-ben ismét a csere-kereskedés kezdett divatba jönni.

A török korszakban a földművelés egyre szűkebb körre szorult, vagyis roppantul hanyatlott. Ugyanis a munkaerő nagyon megapadt és a közbiztonság teljes hiánya a jobbagyot arra kényszerítette, hogy csupán a falvak közvetlen közelében lévő földeket szántsa fel. Ennelfogva az alsóbb tömegek foglalkozásában lényeges változás állott be. A nép — ahol tehetett — földművelés helyett állattenyésztésre adta magát. Legelő volt e célra elég mindenütt. A marhát meg könnyebben lehetett biztonságba helyezni, mint a vetést vagy termést; könnyebben is lehetett szállítani és pénzzé tenni. Csakugyan tömegtelen marha hajtattott fel a határra évenként eladás végett — és midőn a magyarság patakokban ontotta véréit, hogy Közép-Európát megvédje: ugyanakkor tényezőképp működött közre a nyugati népek mindennapi élelmézésében.

Az említett szegénység természetesen leginkább az alsó népreteget, a falusi tömeget

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izmást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, Influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkit „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára évenként 4.— korona.

mal fog követni, arra az új Deák Ferenczre úgy látszik, hogy még sokáig várhatunk. Félünk azonban, hogy addig közéletünk nagyon sok kiváló alakját marja el az irigység és a sértett hűség, s ennél még nagyobb lesz a veszteség az erkölcsi és anyagi téren, mely nemzetünket éri és melynek szomorú jeleit már is tapasztalhatjuk.

Szemle.

Kossuth Ferencz br. Bánffy a vezérő-bizottság elé hívta szegedi levele miatt. Bánffy azonban Kolozsvárra utazott a most folyó ref. egyházkerületi közgyűlés vezetésére és maga helyett egy fulminans iratot küldött, mely a szegedinél is nagyobb szeszácziót kelt. Kijelenti, hogy kilép a vezérő-bizottságból és így folytatja: „Én nem tartoztam ama kevesek közé, akik a harcz sikertelenségét előre tudták, mert ha azok közé tartoztam volna, nem lett volna bátorságom arra, hogy a nemzetet a harcz fölvételére és folytatására biztassam és egy oly küzdelembe vigyem bele, melyben vesztes csak a nemzet lehet.“ Felhossa, hogy megállapodtak a szocialistákkal az általános választási jog kérdésében s még sem lett az egyezségből semmi. Emlékezteti Kossuthot, hogy február 20-án, midőn Kossuth a vezérő-bizottság együtt maradását az új választások előkészítésére azon czélból tartotta szükségesnek, hogy a választás eredménye a függetlenségi párt abszolút többsége legyen, Bánffy rögtön kijelentette, hogy ily törekvés támogatására őket, a dualizmus igaz híveit megnyerni nem lehet s erre való hivatkozással tagadta meg a gróf Apponyi által szerkesztett manifestumhoz való hozzájárulást az elkészedés és a kiábrándulás hangján. És csakis a Kossuth által szerkesztett mérsekelt manifestumot írta alá gr. Andrássy

és társai kívánságára. Kijelenti, hogy a szegediekhez írt levele bírálatainak joga nem a vezéreké és nem a vezérő-bizottságé. A kibontakozás útjait a felirat alapján keresi s amiket a szegedieknek elmondott, azok teljesen megfelelnek a gr. Andrássy-féle pontozatoknak, melyek hasonlóképpen általánosságban vannak tartva. Aggódva látja, hogy a semmi körülmények között sem helyesen szembeállított 1848. és 1867. talán az eddiginél élesebben kerülnek egymással szemben. „Ti — így szól Bánffy. — a sikerben nem bizó vezér vezérlete alatt folytassátok a harcot, en talán egyedül, talán izoláltan, igazságom érzetében és a sikerben bizva küzdök tovább.“ Még csak azt kell megjegyezzük, hogy báró Bánffy ezen nyilatkozatát is szintén rendkívüli elkeseredéssel tárgyalják a vele nem rokonszenvező lapok. De nem is lehet ezen csodálkozni!

Új miniszterek. Pénzügyminiszterre: Hegedüs Ferencz legfőbb közigazgatási bíró, vallás- és közoktatásügyi miniszterre: Tost Gyula közalapítványi főigazgató nevezetett ki. Lányi igazságügyi miniszter szintén távozik s vagy a Kuria elnöke, vagy alelnöke lesz. Állítólag Bihar honvédelmi miniszter is lemond.

A nagyenyedi ev. ref. egyház-község harangja.

A harangra eme szavakat öntötték: A NAGYENYEDI REFORMATA ECLESIA KÖLT-SÉGEIVEL ÖNTETET 1759. MENSE MAJO TELEGDÍ SAMUEL EGYHÁZFISÁGÁBAN. FUSA PE JOS. WEST SCHAESBURG HERMANII D. JÓZSEF ÉS DÉSI L. GYÖRGY PAPSÁGUKBAN.

1759-ben egy új szép érczharang birtokába jutott az egyházközség.

Ugyanis Ver György és neje Köbles Erzsébet Enyeden lakó református val-

lása, jómódu szülőknél József nevű egyetlen fiuk 1758. márczius 31-én eihalt. A mélyen lesújtott szülők megsiratták kedves fiukat és gondoltak arra, hogy a későbbi időkben is legyen ami szülői gyászukat, őket magukat, s József nevű egyetlen fiok korai elhunytában a Ver-család enyedi ágának kihaltát sirassa. Ezen kegyeletes gondolat által indítva, 1759-ben ajándékoztak az egyháznak egy díszes harangot a mai 4 régi mázsa súlyu, 3-ik, vagy u. n. „kis“ harangot, melyre eme szavak vannak öntve:

AZ ENYEDI REFORM. ECLESIA SZÁMÁRA ÖNTETTÉK VÉR GYÖRGY ÉS KÖBLES ERZSÉBET EGYETLENEGY FIOK VÉR JÓZSEF EMLÉKÉRE A. O. 1759.

A Ver György és neje Köbles Erzsébet kegyes adományozása folytán a nagyenyedi ev. ref. egyházközség újlag három szép érczharanguk jutott birtokába. Az anyai viszontagságot átélte egyházközség e tekintetben is helyreépülte a megelőző másfél század viharos eseményei által több rendben szenvedett romlásait, s lett Erdély haza részünkben a nagynevű Bod Péter szavaival élve, egyik: „Ecclesia floreu tissima.“

Nincs feljegyezve, az emlékezés sem szól arról, hogy 1759-től 1848-ig az egyházközségnek harangjaival baja, ezekre számottevő kiadásai lettek volna.

1849-ben a várost elpusztított lázadó oláhok a harangok testét nem bántották, csak azok ütővasait (bütyk) szedték le és vitték el. E miatt es sok más ok miatt a harangok azon év tavaszán és nyarán némák maradtak. Érez szavukat, mint 1704-ben, dobszó pótolta.

Mikor Basa Mihály ref. pap, ki ideiglenesen Tordán vonta volt meg magát, vagy Sándor József a másik enyedi pap, ki szintén ideiglenesen Kolozsvárra lakott, a szomoruan emlékezetes év tavaszán olykor bejöttek Enyedre, hogy haza szállingóztott hivatott isteni tiszteletben részesítsék, a város dobosa Nagy Márton „Uram“ elővette a kezelésére bizott dob, azzal bejárta város utcáit, s a megjelent pap megbizásá-

sujtotta; míg a városi polgári osztály és a középnemesség, de különösen a nagybirtokos arisztokrácia a török időben is jóval kedvezőbb viszonyok között élt, sőt nagy fényűzést fejtett ki. Különösen áll ez a legfelső rétegekről, melyek — habár folyton új nevek léptek a régiek helyébe — állandóan megtartották, sőt gyarapították jószágaikat. A mellett ritkán történt, hogy nagy birtoktestek földaraboltattak s így a középbirtokosokat gyarapították volna.

Az iparágaknak azonban eléggé kedveztek a körülmények: így a fegyver és a ruházati iparnak. A városok vagyonsága részben az iparon nyugodott. Leginkább virágzott a műipar, első sorban az ötvösség. Mert aki jószágot nem vehetett vagy venni nem akart, ékszer, arany-ezüstneműt vásárolt. Ezt könnyebben megőrizhette, szállíthatta s szükség esetén bármikor pénzzé tehetette. Főuraink kincstáraiban roppant értéket képviselő ötvös-művek halmozódtak fel. De a városok kiváló helyet foglaltak el a kereskedelem terén is.

Az egész török korszak alatt a magyar jobbágy volt a legszánalmasabb emberi lény. Jogaitól megfosztva, röghez kötve a marha színvonalára lesüllyesztve találta őt ez a török korszak. János király lángeszű államférfia Martinuzzi Fráter György barát igen

sokat tett a jobbágyak érdekében; mert az volt a nézete: ha a jobbágyak szabadságot adunk, hazát is adunk neki. Törkevéseit azonban siker éppen nem koronázta.

A török világ végre megszűnt. Azonban a visszahódított országrészek, melyek a törökuralom alatt aránylag népesek és jómóduak voltak, teljesen elpusztultak. A török lakosság, amennyiben le nem öletett, elmenekült. A nem-török lakosság, melyet a német hadak éppen úgy ellenségnek néztek, leöletett vagy szétfutott, vagy a gyakori járványok áldozata lett. Sok száz mérföldnyi terület valóságos pusztaság volt, melyen fölülte gyér népesség tengődött. A birtokviszonyok a legrendezetlenebbek voltak és Bécsben fölmerült a terv, hogy idegenekből új földbirtokos osztály alakítsák. A visszahódított területeken a király roppant uradalmakat adományozott idegeneknek. A német nagybirtokosok mellett német közép- és kisbirtokos osztályt is akartak teremteni. Kollonics az ily irányú gyarmatosítást is fölvette programjába. Kivitelét azonban megakadályozták amaz események, melyek a magyar jobbágyok köréből indulva ki, csakhamar általános nemzeti mozgalommá fejlődtek és II. Rákóczy Ferencz vezetése alatt a magyar történelem egyik legemlékezetesebb eseményét tették. Ez az eleinte csak szo-

cialis mozgalom nagy politikai, nemzet fölkeléssé lett, mely csak hosszú és véres harczok után végződött békés megegyezéssel.

E kiegyezés hosszú időre véget vetett a belmozgalmaknak és új irányba terelte Magyarországot anyagi és szellemi fejlődését. Mihelyt az ország visszanyerte belső békéjét, megkezdődött és nyugatról és délkeletről szakadatlanul folyt a bevándorlás.

Nyugatról erős, műveltebb, a polgári munka minden nemében jártas elemek jöttek és évtizedről-évtizedre jobban beolvadtak új hazájuk gazdasági és polgárosodási életében. Délkeletről egy elmaradt kultúra képviselői szivárogtak be tömegtelen számmal és áraszották el Erdélyt, a Temesköz, Bihar és a közeli vármegyéket. Rendkívül nehéz volt ezeket állandó letelepedésre, földművelésre szoktatni és napjainkig is legtöbben idegenek maradtak a magyar műveltség iránt.

De fölkerelkedtek és tömegesen özönlöttek le a rónára a hegyvidékek mostoha viszonyok közt élő lakói a tótok is.

Az anyagi jólét gyarapodásával lendületet vett a szellemi élet is; újjászületett az irodalom és a nemzeti nyelv egyre nagyobb helyet követelt magának a közéletben.

Az ipari munka ugyan mindenütt a régi, elavult, átöröklött mintára folyt. A parasztnak ép úgy a maga szűkkörű praxisa volt

SÁMSON JAKAB
Telefon 423. **urí szabó** Telefon 423.
KOLOZSVÁRT, Egyetem-u. 2.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát
honi, angol, scoth és francia különlegességekben
FÉRFI RUHÁK a legmodernebb szabászat alkalmazásával, saját műhelyében készítettnek. 12 16-105
Gyors és pontos kiszolgálás! **Gyors és pontos kiszolgálás**

ból tudtára adta a közönségnek, a megtartandó isteni tisztelet idejét és helyét. Az isteni tisztelet ekkor, mivel a templom fel volt dülva, rendszeren a régi lovas lakatya előtti téren, zimankós időben pedig a Bethlen-kollégiumnak a „Collegium“ épülete „nagy auditorium“-ában lettek megtartva. „Marczi bácsi“ lassúsága miatt nem egyszer megförtémt az a furcsa eset, hogy az isteni tisztelet már rég véget ért, s ő a város valamelyik részében dobszóval még mindig hirdette: „Ma délelőtt 10 órakor a Kalégyamban református isteni tisztelet tartatik.“

Enyed város életben maradt lakosságának hazaszállingózása után az ev. ref. és ág. ev. vallású hívek egyik legsürgősebb teendőjüknél ismerték, hogy a harangokat megszóltassák. Ez a helybeli róm. kath. vallású híveknek is forró óhajtasuk volt, mert templomuk romlásával az ő harangjait is romlás érte; s ez okon a harangszó néhány hó leforgása alatt a város egész területén hiányzott.

1868-ban a „Nagyenyed városa“ által adományozott harang megrepedt. Az egyháztanács eleintén azt tervezte, hogy az egyház mindhárom harangját újjá önteti; és pedig a meglévőknél jóval nagyobbakká, akkorákká, hogy az összes súlyuk nem az eddigi 20—21 régi mázsa, hanem 37 mázsa legyen. Ezen szándékától azonban fedezet hiányában elállott s csak a megrepedt harang újjáöntésére szorítkozott. Az egyház az újjáöntés iránt az Andrásofszky Efraim és József kolozsvári jóhírű harangöntő céggel lépett szerződésre. A harangot 1873. évi november 9-én helyéről le is eresztették, s Kolozsvárra szállították. Az újraöntött harangot még azon év december havában helyére visszahelyezték. Az újjáöntött középső harangra eme szavak lettek beöntve:

A N. ENYEDI EV. REF. EGYHÁZ HARANGJA... ÖNTETETT ELÉBB 1705-BEN. UJBÓL 1873-BAN ÖNTETTE ANDRÁSUFHSZKY JÁNOS KOLOZSVÁRT.

Ez alkalommal mindhárom harang régi, czélszerűtlen felszerelvényeit ujjakkal, korszerűekkel cserélték ki.

Ezen munkálatok 1222 kor. 58 fillér ki-

adást vettek igénybe, mely összeget az egyházközség a „Torony-alap“-ból fedezte.

Néhai b. e. K. Vajna Istvánnak nagyenyedi ev. ref. egyházközségünk egyik volt, hitbuzgó, érdemes tagjának régi óhajta volt, hogy egyházközségünk részére egy szép nagy harang szereztessék be. Ezen óhajta által irdittatva 1897. évi márczius hó 20-ról kelt alapítvány-levele kíséretében e czélra le is tett 300 kor. összeget. Az alapítványi levelből e helyen idézzük a következő sorokat:

„Kivánságom az, hogy a mikor a harang készítettni fog, legyen nevem reáöntve ilyen formán: Kovásznai Vajna Istvánnak milleniumi harang-alaptökejéből csináltatott.“

Hogy ha még több kegyes patronus is fog csatlakozni az én kis alaptökém növeléséhez, akkor sokkal hamarabb lenne belőle nagy harang, és azok nevei is, úgy, mint az enyém, reá öntődhetne a harangra.

Lelkemből, szívemből óhajtom, hogy a mindenható Ur Isten segítse meg szeretett egyházam minden időbeli előjáróit, a fentirt nemes czélom végrehajtására, hogy a leendő nagy harang szép hangja a magyaroknak második ezredév ünneplése alkalmával is gyönyörködtesse ezen virágzásnak indult Nagyenyed város lakosságát.“

Ezek a sorok e kegyeletes ügyre vonatkozólag írott sorai a kegyesszívű alapítványt tevőnek. Ezek mellett van előszóval tett nyilatkozata is, melyet a közlemény írója, mint egyik legbizalmasabb barátja végrendeletének egyik tanuja előtt tett a következőkben:

„Kedves Barátom! Te a természet rendje szerint tovább fogsz élni, mint én! Öreg barátod arra kér, légy munkás abban, hogy óhajom tárgya, a nagy harang minél előbb beszereztessek.“

Szívesen többet adományoztam volna e szent czélra, de azt tennem körülményeim nem engedik. Csendesebben fogok pihenni siromban, ha e czélra irányuló forró óhajom minél előbb megvalósuland!“

Néhai b. e. K. Vajna István 1902. évi jul.

iskolája, mint az iparosnak és kereskedőnek. Csak lassan, vontatottan állt be némi haladás. Az iparban és kereskedelemben az idegen bevándorlás, a földművelésben a nagy birtok egyengette útját az észszerű gazdálkodásnak és adott ösztönt a haladásra. Végre Mária Terézia alatt az állam is közbelépett és a többek közt új gazdasági növények meghonosítását mozdította elő.

De amint Magyarország mind szorosabb kapcsolatba jutott a török által kevésbé pusztított, ennél fogva gazdaságilag sokkal fejlettebb osztrák örökös tartományokkal, ezek csakhamar éreztették tulsúlyukat. E tulsúlyt fentartani és anyagilag minél inkább kiaknázni lett utóbb a legridegebb eszközökkel végrehajtott gazdasági törekvés. A hatalom olyan intézkedéseket léptetett életbe, mely Magyarországot Ausztriának gyarmatává súlyesztette. Magyar vámokkal zárta ki az idegen versenyt a kivitel- és behozatal terén és így a magyar termelésből Ausztria olcsó áron láthatta el magát a szükséges nyers anyaggal; ellenben saját ipari termelését annál drágábban adta el a magyar fogyasztóknak. A mesterséges intézkedések rendszeréből kifolyólag a XVIII. század második felében alakult ki az a függési viszony, melybe Ausztriával szembe gazdasági

életünk jutott, mely részben napjainkig fennmaradt.

Ámde a művelt nemzetek nagy versenyének közepette a fejlődésben nekünk is lépést kell tartanunk. Azért versenyre kell szállni a magyarnak az egész világgal a földművelés, az állattenyésztés, a kézmű- és a gyáripár, a kereskedelem, a közlekedés, a találmányok, a tudományok és művészetek minden terén.

Azonban mint történetünk eddigi folyamán, jövőben is készségesen elfogadjuk a polgárosodás nemes és megérlelt vívmányait akárhonnán jöjjenek azok; de ragaszkodunk államunk nagy történelmi alapjaihoz és ápolni fogunk minden fentartó erőt, melyre nemzeti szempontból a mult tapasztalása rámutat.

Pedig nagy és nem lankadó erőfeszítések várnak reánk. De ha egyszer e Magyar hazának minden lakója át lesz hatva annak a tudatától, hogy csak a haza szeretete és felvirágoztatása egyedüli forrása a jólétnek: akkor bizonyára be lesz töltve az a feladat, melyet a jövőnk elénk szabott. Áldás és szerencse kísérelje nemzetünket a jövőnk titokteljes útjain!

(Vége)

9-én halt el, 83 éves korában. Ezen ügyben akkor mindjárt tevékenységet folyamatba indítani nem volt időszertű. Nem azért, mert hitközségünk tagjainak nemes aldozatkeszességét nagy mértékben igénybevette templomunk elavult, sőt teljesen tarthatatlanná vált portikusának a kor igénye szerinti újakkal kicserélése, mely költséges építkezések 1896-ban lettek végrehajtva. Igénybe vették 4 évvel később 1900-ban a templom oldal-falai stylszerű megújításának nagymérvű kiadásai, mely szent czélra közönségünk ezen év folytán 5148 kor. 40 fillért adott össze, mely összegből 495 kor. igen nagy részben a helybeli róm. kath. vallású hívek kegyadománya.

Szilágyi Farkas lelkész f. 1906-évi január hó 8-ról egyháztanácsához indítványt nyújtott be, melyben kéri, hogy egyházközségünk a nagy harang beszerzésének ügyét vegye fel sürgősebb teendőinek sorába, s ez érdekekben a szükséges teendőket további halogatás nélkül tegye meg. Az indítvány szövegéből idézzük a következő sorokat: „A néhai b. e. Kovásznai Vajna István alapítványi levelének szövege távolról sem zárja ki, hogy a nemes czél javára máshonnan befolyó kegyadományok avagy egyéb forrásokból folyó bevételek elfogadhatók és felhasználhatók ne legyenek. Sőt a hivatott adománylevel sorából világosan kiolvasható a nemes szívű adományozónak azon óhaja, hogy a czélba vett nagy harang további kegyadományoknak az alapítványi vagyonhoz csatolása által hamarabb beszereztessek.“

Ezen alapítványi vagyon 1905. év végén meghaladta ugyan a 460 koronát, de azért nagyon messzi az idő, mikor annyira növekedik, hogy kizárólag ezzel egy 12—15 m. mázsa súlyu nagy harang beszerezhető legyen. Már pedig nagyon óhajtatandó, hogy egyházközségünk lehető rövid idő alatt egy ilyen harang birtokába jusszon.

Igényli ezt nagyenyedi ev. ref. egyházközségünk tekintélyes állása. Sürgeti a közóhaj, mely egy díszes nagy harang beszerzéséhez fűződik. Isten kegyelméből elégséges erkölcsi és anyagi erő felett rendelkezik enyedi ev. ref. egyházközségünk, hogy egy ilyen kegyeletes és szent egyházközségünk méltóságának megfelelő czélt komoly akarattal rövid idő alatt elérjen.“

Egyháztanács az indítványt január hó 13-án tartott ülésében tárgyalta, egyhangúlag magáévá tette, indítványt tevő lelkész elnöklété alatt Bakó Károly, Bálint János, dr. Garda Kálmán, Hegyi János, Sándor Ignác és Zayzon János egyháztanácsosok személyében bizottságot küldött ki azon megbizással, hogy ezen kegyeletes és ránk nézve nagy fontosságu ügyet készítse elő, s arról egyháztanácsnak tegyen jelentést.

A bizottság id. Nádori Vilmos nyug. kir. főmérnök szives közvetítésével késedelem nélkül érintkezésbe tette magát a budapesti „Walser Gépgyár Részvénytársaság“-gal, továbbá a Thury Ferencz tulajdonát képező „Harang és érezöntőde“ gyárral.

Mindket gyár vezetősége a legnagyobb előzékenységgel válaszolt a bizottság megkeresésére. Thury Ferencz gyártulajdonos Enyedre le is utazott, s január 27-én a bizottsággal személyesen tárgyalásba bocsátkozott. Ezen tárgyalást megelőzőleg Albert Iván kir. főmérnök és Bakó Károly építész vállalkozó a bizottság felkérése folytán a torony szilárdságát, ugyszintén a harangok állványát szakértőleg megvizsgálták, s ezen szakértői vizsgálat eredményeként jelentették, hogy a torony annyira szilárd alkotás, hogy a meglévő harangok mellett egy 12—15 száz kiló súllyal bíró harangot aggály nélkül meg bír. Azonban az állvány mulhatatlanul ujjal kicserélendő, mert ha az továbbra is jelenlegi rozoga állapotában hagyatjuk, nincs kizárva a lehetséges, hogy a

A nagyérdemű közönséget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermekdivatáru kereskedő,

hogy mielőtt tavaszi szükségletét bárhol is beszerezné, előbb főtér 4. szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő idényre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, szíveskedjen megtekinteni.

harangokkal együtt esetleg már a közel jövőben alázuhán. Thury a harangállványt jelen állapotában szintén tarthatatlannak ítélte, s a helyett egy új öntött vasból készített harangállvány beállítását hozta javaslatba.

A bizottság beható tárgyalás után Thuryt felhívta, hogy a beállítandó nagy harangra nézve adjon javaslatot, s úgy erre, valamint az állványra vonatkozólag készítsen költség-előirányzatot.

Thury a javaslatot, tervrajzot, költség-előirányzatokat el is készítette s azokat bizottsággal közölte.

Két harangot hozott javaslatba s ajánl közülök választást. Egyiknek átmérője 1215 mm., súlya 950 kg., hangja E.-moll; a másiknak átmérője 1374 mm., súlya 1425 kg., hangja D.-moll.

Az E. hangú harang a legjobb harang-érezhető öntve, teljes felszereléssel, forgatható szab. vaskoronával kilóját 4 koronával számítva kerül 3800 koronába.

A D. hangú harang 5700 koronába. Forgatható vaskoronával ellátandó a meglévő három harang is. Ez az újítás kerül 990 koronába. Az állvány költség-előirányzata 1800 koronát mutat. A harang és állvány Enyedre szállítása és felállítása költségeire 300 kor. van előirányozva.

Ezek szerint ha az egyház az E. hangú harangot szerzi be, számíthat 6890 korona kiadásra, ha pedig a D. hangú rendeli meg, az esetben számíthat 8790 korona kiadásra, számítva véve az állvány és a régi harangokon eszközlendő újítások költségeit is.

A bizottság február hó 19-én újlag ülést tartott, melyben Gáspár János egyh. főgondnok és Albert Iván kir. főmérnök is résztvettek. Beható tanácskozás után abban történt megállapodás, hogy a harangok közül a D. hangú felel meg az egyház igényeinek, ez okon a bizottság ennek beszerzését hozta javaslatba az egyháztanácsnak.

Egyidejűleg ajánlatba hozta, hogy a jelenlegi rozoga harangállvány újjal, jelesen a Thury által készített tervrajz szerinti vasállvánnyal cseréltesse ki.

A költségek fedezésére vonatkozólag indítványozza bizottság, hogy a harang beszerzési költségei az egyházközség területen, társadalmi uton szereztesse be, az állvány költségeit pedig 2—3 évre beosztva fedezze az egyházközség közpénztára.

Ezen ülésen elnök bejelenté, hogy a harang beszerzése költségeinek fedezésére, előzetes felhívás nélkül megajánlottak: A Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár 250 koronát, Bálint János szövőgyár-tulajdonos és neje Györfi Berta 500 koronát, dr. Müller Jenő ügyvéd 100 koronát, dr. Garda Kálmán vármegyei főügyész 100 koronát, Gáspár János egyh. főgondnok 100 koronát, Málnási Lajos énekvezér és testvére Málnási Domokos vármegyei közgyám 100 koronát, Szilágyi Farkas lelkes 100 koronát. Összesen 1250 korona.

Ehhez hozzászámítva a néhai b. e. K. Vajna István alapítványát, mely 1905. év végén 461 koronát mutat, a harang-alap 1906. évi febr. 18-án 1711 korona.

A kezdet biztató, s ismerve enyedi társadalmunk nemes áldozatkészségét reménylenünk lehet, hogy a néhai b. e. K. Vajna István forró óhaja, melynek megvalósulása boldogító reményével költözött a nemesen gondolkodó es nemesen érző férfiú sírjába, rövid idő múltán úgy lehet még e f. polgári esztendőben, — testet ölt magára.

Reménylenünk lehet, hogy mihamarabb, több, mint 800 éves nagymeretű ódon szép tornyunkban egy az enyedi ev. ref. hitközség méltóságának, magának Nagyenyed város méltóságának is megfelelő ritka szép harang fog megszólalni.

Reménylenünk lehet, hogy egy új, diszes haragnak hatalmas, méltóság teljes és megszélesítő erezzava fogja élesíteni szomorú történelmi emlékekkel bíró, meglévő harangjaink mélabus hangjainak együtt a hívő lelkek vallásos érületet felekezeti különbség nélkül; fogja hirdetni a Maros mentének eme szép, eme történelmi nagy emlékekben gazdag vidéken, széles körben a Seregek Úrnak dicsőségét.

Legyen mivelünk ezen szent célra irányuló törekvésünkben az Urnak segédleme.

Ezt a segédletem áhítatos lelekkel kérjük... Meg is fogjuk nyerni, Urunk, az Ur Jézus biztat, hogy megnyerjük. Biztat a hegyen mondott beszédének eme szavaival:

„Kérjétek és megadatik néktek!”

Szilágyi Farkas.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Olvasóinkat kérjük, legyenek szivesek előfizetéseik megújításával és érdekes vidéki hírek beküldésével bennünket támogatni.**

— **Décsei Károly** nyug. theol. tanár 84 éves korában városunkban elhunyt. Áldásos életének méltó befejezése az a végrendelet, mely folyó hó 7-én lett kihirdetve s a mely szerint az „Emkének” 10,000 kor., a nagyenyedi ev. ref. egyháznak 10,000 kor., a kolozsvári ev. ref. főiskolának 10,000 kor., a nagyenyedi ev. ref. főiskolának 10,000 kor. és Nagyenyed város részére 7900 korona alapítványokat hagyományozott. Temetése folyó hó 9-én délután lesz. Áldás emlékére.

— **A városi elemi iskolák gondnoksága** f. hó 7-én dr. Varró László polgármester elnöklete alatt gyűlést tartott, melyen Bedő, Kövér és Kádár igazgatók részletes jelentései, a jóváhagyott költségvetés voltak előterjesztve.

— **Az Ipartestületnek** évi rendes közgyűlése, a tagoknak csekély számu megjelenése miatt, folyó március hó 4-éről 11-ikére halasztatott; mely napon a meghívokon is jelezett délután 2 órakor további halasztás nélkül megtartatik. Az érdeklődő tagok minél számosabb megjelenését kéri az Elöljáróság.

— **A balászfalvi magyar kaszinó** folyó évi március hó 15-én e nagy napnak méltó megünneplése céljából a kaszinó nagyeremben délután fel 4 órakor diszkozyulést tart.

— **Parkett-gyár Alvinczen.** A gyulafehérvári káptalannak Alvincz határában lévő gyönyörű tölgy- és bükkerdejét a marosváradjai Klei n-testvérek vették meg. Az iparvasut már nagyban szállítja a szép faanyagot és hogy ne csak tüze legyen a kiváló szép faanyag: Cettel gyulafehérvári jó nevű építész társaságot alakított egy parkett-gyár létesítésére, mely a faanyag javát feldolgozza. Az ós Martiuuzzi udvaron már állítják is az egyenként 120 tonnás kazánokat, a vállalat már a tavasz elején megkezdhesse munkáját.

— **Szülők figyelmébe.** A nagyenyedi polgári leányiskolát kitünő eredménnyel végzett 18 éves szerény igényű leány uriházhoz ajánlkozik gyerekek mellé. Megkereséseket szivesen fogad: Pópa Erzsébet, Alvincz.

— **Párisi asztal városunkban.** A kereskedők, iparosok és vállalkozók világát a reklámnak új, csodaszzerűen meglepő módjával ajándékozta meg a francia leleményesség. Általános tudott és elismert dolog a reklám jelentősége a kereskedőre, iparosra és vállalkozóra egyaránt. A reklám az üzlet híressé válásának az eszköze, az a csatorna, melyen a jövedelem folyik be s melyet így mindig nyitva tartani és szélesíteni kell. Egy-egy új reklám találmánynak tehát óriás fontossága van. E teren most az egész világ figyelmét magára vonta a párisi asztal, amely a reklámirozásnak a legegyszerűbb, legáltalánosabb és legbillincselőbb módja. A párisi asztal egy francia nagyvállalkozó cég tulajdona s a világ minden művelt államában szabadalmazva van. Ezeknek az asztaloknak a bevezetése világ-szerte most van folyamatba és rövid idő múlva városunkban is általános kereskedelmi és ipari utmutató lesz, mintegy művészi katalógusa a legjobb, legdivatosabb üzleteknek és ipari műhelyeknek, amely első sorban az idegenek figyelmét fogja magára vonni. Az alakja csaknem olyan, mint a kávéházi asztaloké, azzal a különbséggel, itt a márvány helyett fénylő üveglap van. Az üveglap alatt azután a cégek hirdetései olvashatók színes képek keretében. Az asz-

tal mindamelllett a rendes használatra van szánva, remek és elmés kivitele bármely helyiségnek a díszére válik. Kávéházakban, éttermekben, cukrászdákban, orvosok előszobájában, borbélyüzletekben, vasuti várótermekben és minden forgalmasabb helyen lehet látni. Ezen asztalok rövid idő múlva városunkban is láthatók lesznek minden nyilvános helyen, telve az itteni kereskedő cégek hirdetéseivel. Amint most értesülünk a vállalat magyarországi megbízottja Keller Róbert ma városunkba érkezik a reklámasztalokon elhelyezendő hirdetési bérletek összegyűjtése céljából és a jelentkező érdeklődőknek szivesen szolgál bármilyen felvilágosítással.

— **„Sirolin-Roche“** a creosot-gyógykezelésnek teljesen új utat nyitott, mivel ugyan maga is creosot-preparatum, de teljesen méregmentes és kellemes ízű. Tüdő és gégetuberculosisnál tehát legjobban ajánlható. Az orvosok egybehangzón nyilatkoznak annak kiváló jó hatásáról ezen súlyos betegségek ellen. „Sirolin-Roche“ minden gyógyszerteremben kapható.

SZERKESZTŐSÉG:

Dr. Garda Kálmán, Dr. Inozédi Joksmán Ödön, Lázár István, Dr. Müller Jenő, Török Bertalan, Dr. Varró László.

Kiadótulajdonos: Lázár István.

A Scott-féle eljárás

szerint a csukamájolaj emulgalása által készült a világhírű **Scott-féle Emulsió** A csukamájolaj régen kipróbált és gyógyító ereje valóban csak a **Scott-féle Emulsió**-ban jut teljesen érvényre, mivel ezen formában a csukamájolajat mindenki szivesen veszi be. Általa az egész szervezet sokkal erősebb lesz és betegségek eseteiben a szervezet ellentálló képességét sokkal jobban növeli, mint a közönséges csukamájolaj. A **Scott-féle Emulsió** jó ízű és határozottan könnyen emészthető. A **Scott-féle Emulsió** a fegőmabb norvégiai gyógycsukamájolajból készült mesz és nátron hypophosphitok hozzáadásával.

A **Scott-féle Emulsió** valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszerteremben.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levelbélyeg beküldése ellenében mintaüveggel bérmentve szolgál:

Dr. Budai Emil „városi gyógyszerterára“

Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér.

FOGORVOS PERL JÓZSEF

American Dentist

f. hó 12-ikétől kezdve a „Két Hattyú” szállodában rendel.

64 1-2

Sz. 1947—1906. ali.p.

Pályázati hirdetmény.

A vármegyei I. oszt. aljegyzői állás lemondás folytán üresedésbe jöven, ezen állás betöltésére a V. Ü. Sz. 1—2. §§-ai alapján ezennel pályázatot hirdetek s a pályázat határidejéül 1906. év március hó 23-ik napját állapítom meg.

Ezen állással járó javadalmazás 3600 korona évi törzsfizetés és 600 korona lakbérilletmény.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy pályázati kérésüket a vármegye főispánjához címezve, államvizsgálati esetleg szolgálati bizonyítványval felszerelve, hozzám a fenn kitett határidőig nyujtsák be.

Megjegyzem, hogy az ezen pályázati hirdetményben megjelölt állás betöltésével esetleg megüresedő állásokra is lehet pályázni. Nagyenyed, 1906. évi március hó 7-én.

Szász József,
alispán.

71 1-2

Sz. 349—1906. tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t. végrehajtónak Kis István m.-bezei lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 720 kor. tőke s jár. kielégítése végett az 1881 LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró kerületében levő a m.-bezei 39 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 101 hr. sz. kert és 102 hr. sz. faházra 374 kor., a 3 r. sz. 58 hr. sz. rét 45 kor., a 4 r. sz. 586 2, 587 2 hr. sz. rét 48 kor., az 5 r. sz. 772 hr. sz. rét 43 kor., a 6 r. sz. 811 hr. sz. rét 6 kor., a 7 r. sz. 925 hr. sz. szőlő 260 kor., a 8 r. sz. 1065 hr. sz. szántó, 1066 hr. sz. rét 77 kor., a 9 r. sz. 1172 hr. sz. szántó 140 kor., a 10 r. sz. 1337 hr. sz. szántó, 1338 hr. sz. rét 192 kor., a 11 r. sz. alatt bevezetett közös legelőbeli 148/13854-ed részre 4 kor., és a 12 r. sz. alatt bevezetett közös legelőbeli 1355/138297-ed részére 9 kor., összesen 1198 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

A fent megjelölt ingatlanok az 1906. évi április hó 10-ik napján d. e. 9 órákor M.-Beze község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtó kivételével tartoznak az ingatlanok becsértékének 10%-át készpénzben, vagy az 1881 LX. t.-cz. 425. szerinti óvalékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak a kir. bíróságnál, bírói letétbe történt előleges elhelyezéséről nyert letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság mint tjkvi hatóság.
Nagyenyeden, 1906. évi január 22-én.

Weiner,
kir. albiró.

67 1-1

Sz. 29—1906. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár végrehajtónak Bojtor Andrásné Székely Mária elleni 490 kor. s jár. iránti végrehajtásos ügyében a t. 209 sz. tjkvben A + 15 r. sz. 498 hr. sz. ingatlanára 92 kor., a 16 r. sz. 499 hr. sz. beltelkére 320 kor., a 18 r. sz. 1529 hr. sz. ingatlanára 162 kor., a 19 r. sz. 2210 hr. sz. ingatlanára 6 kor., és a 20 r. sz. 2400 hr. sz. ingatlanára 50 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi március 23-ik napján d. e. 10 órákor alóli telekkönyvi hatóság irodáján tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtó kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. 60. törvény 42. §-ban jelzett ar-folyammal számított óvalékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpézt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint tlkvi hatóság.
Balázsfalván, 1906. évi január hó 9-én.

Enyed Lajos,
kir. it. táblai bíró.

68 1-1

743—1905. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 159/7 sz.

végzése következtében dr. Mánia Gyula ügyvéd által képviselt Pátia Takarékpénztár javára Munteán Mentu és társai ellen 93 kor. s jár. erejéig 1905. évi október hó 23-án fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 724 kor. becsült következő ingóságok, és pedig: Munteán Mentunál 2 tehén, 60 veka csős tengeri, 1 ökörszekér; Buzilla Jánosnál 2 drb. tulok, 6 szekér széna és 100 veka csős tengeri nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. bíróság 1905. évi V. 159/8 sz. végzése folytán 93 korona tőkekövetelés, ennek 1903. augusztus hó 20. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 87 kor. 34 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig, Tóháton alperesek lakásánál leendő eszközzésére 1906. évi március hó 22-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván, 1906. évi március hó 2-án.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó.

69 1-1

Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. NAGYENYEDEN.

Alaptőke 200,000 korona.

Alaptőke 200,000 korona.

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat a legelősebb kamattal mellet.

Betáblázás mellett adott kölcsönök után 500 koronán felül 6 1/2%-ot számít.

Törlesztéses kölcsönöket nyújt 500 koronától kezdődőleg már 4 1/2% alapkamattal földbirtokra, a becsérték feléig.

Vásárol és elad értékpapírokat idegen számlára.

Régibb és magas kamatu jelzálogkölcsönöket igen előnyös feltételek mellett konvertál s mindennemű ilyen ügyeket a leggyorsabban bonyolít le.

Bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket. 20 19—104

Betétek után naptól-napig 4 1/2%-ot fizet.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja

Alaptőke 15,000,000 kor.

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 18.

Tartalék 2,225,000 kor.

Sürgőnyezim: Nádorutcai Hazai Bank. Telefonszám: 86—01.

Biztos tőkebefektetés és legolcsóbb sorsjegyek

a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új nyereménykötvényei

Az első ciklusban évenként háromszor, június 5, október 5, február 5

300.000

600.000

300.000

koronás főnyeremények

40.000 és 20.000, 50.000 és 20.000, 40.000 és 20.000 koronás mellényeremények kerülnek sorsolásra.

Egy évi nyeremények összege:

1,571.000 kor.

Minden egyes sorsjegy okvetlenül kisorsoltatik.

A nyeremények főösszege:

32,221.300 kor.

A törlesztési huzások főösszege:

36,938.750 kor.

mind az öt ciklusban.

A vevőnek a rendkívül előnyös nyereményhuzásokon való játék csak a vételár kamataiba kerül, mert a legkisebb nyeremény és a törlesztéses huzásnál sorsolt nyereménykötvényért járó nyeremény-szelvény árfolyamértéke jóval több, mint a sorsjegyek mai ára.

Minden egyes nyereménykötvény, illetve a kötvény kisorsolása esetén az arra kiadandó nyeremény-szelvény az összes nyereményhuzásokon végig — tehát 70 éven át — játszik, e szerint többször is sorsolható nyereménnyel.

A nyereménykötvényeknek biztosítékát az államnak, városoknak és községeknek nyújtott kölcsönök képezik és a törlesztésesek, valamint a nyeremények pontos kifizetéseért a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület összes vagyonával külön is kezkeskedik. Ezeket a nyereménykötvényeket adjuk:

a) készpénzfizetésre a mindenkori pontos napi árfolyamon darabonként 20 korona foglalót kikötve. A sorsjegyekre kívánatra igen jutányos feltételek mellett megfelelő előleget nyújtunk.

b) az 1883. XXXI. t.-cz. értelmében kiállított részletvekre

18 havi 10 koronás, vagy 32 havi 6 koronás részletre.

1906. március hó 15-ig beérkező rendeléseknél intézetünk ezeken az áron árfolyamemelkedés esetén sem változtat.

Már az első részletnek postautalványon való beküldése után megküldjük a sorsjegyek sorozatát és számat tartalmazó törvényesen kiállított részletivel, melynek alapján a vevő azonnal megszerzi a kizárólagos játékjogot.

a) Készpénzfizetésre:

MEGRENDELŐ-LEVÉL.

b) Részletve:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18. Sziveskedjenek részemre a napi árfolyamon számíva készpénzfizetés ellen darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt küldeni. Mai postával küldök önöknek foglalóul darabonként 20 koronát azaz összesen koronát, míg a hátralékos összeget sziveskedjenek utánvétellel beszédni.

Kelt.....

A megrendelő neve:

(olvasható aláírás)

Pontos lakcíme:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18. Megrendelek Önöknél a prospektusokban foglalt feltételek szerint az 1883: XXX. t.-cz. értelmében kiállítandó részletve darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt. A vételárát darabonként koronás havi részletben fogom törleszteni. Az első részletet összesen kor. ma postautalványon küldtem ozimükre.

Kelt.....

A megrendelő neve:

(olvasható aláírás)

Pontos lakcíme:

BALLA BÉLA

első rangú előnyösen ismert friss hús- és finom hentesáru-különlegességek üzletében zsir szalonna nagyban és kicsinyben található.

HÚSÁRAK:

Marhahús 1 kg. 1.28 fill.
Borjúhús „ 1.12, 1.28, 1.52 fill.
Sertéshús „ 1.36, 1.52, 1.80 „

FIGYELMES ÉS HIÁNYTALAN KISZOLGÁLÁS!

8 19—105

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet“

részéről Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.

Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek.

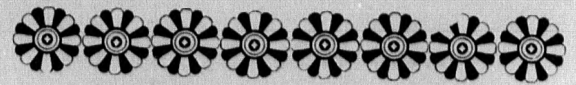
Bármilyen felvilágítással, utbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálak.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő eszabító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmő jelzálogkölcsönt pénzügyintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülui, mert ezek eljárása teljesen megbízhatlan, időt veszít és minden esetben, akár eredményes akár nem, terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

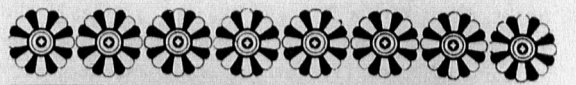
Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvar, Malom-u. 16. sz.

NAGY JENŐ

szájpad nélküli műfog-spezialista
KOLOZSVÁRT, Wesselényi M.-u. 6. sz.

Készít szájpadnélküli természetűen szilárdan álló fogakat
16 koronáért. 16—104

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szab. Hattyu gyógyszerár által Majna-Frankfurt. 685 27—52

Szolid kiszolgálás! Jutányos árak!

Mindenkinek fontos tudni, hogy

BERKOVITS BÉLA

Nagyenyed főtéri

raktárának tulsufoltsága és az előrehaladott idény miatt összes áruit

alkalmi vásár

rendezése által minden elfogadható árért eladja.

Eladásra kerülnek: az összes férfi-, fiu- és gyermek-készruhák és télikabátok, női- és gyermek-kabátok, paletok, a legújabb divatnak megfelelő férfi fehérművek, nyakkendők és kalapok.

Férfi- és női-czipők, kizárólag kézimunka.

Valódi angol és belföldi ruhaszövetek.

Mérték után a legfinomabb ruha 24 óra alatt elkészül.

Mindenkinek saját érdekében fekszik szükségletét míg a készlet tart beszerezni.

10 19—104

Dús választék minden cikkben.

Nagy karácsonyi vásár!!!

Nagy karácsonyi vásár!!!

NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR R.T. NAGYENYEDEN.

Készít: műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, mindennemű kereskedelmi nyomtatványokat, takarékpénztári zárszámadásokat

könyv- és könyvnyomdai kivitelben.

Továbbá póstacsomag és üvegcsimkét, porkapszulákat, papírzacskókat, kötőpapírokat és mindennemű gyógyszerészeti nyomtatványokat, könyv- és könyvnyomdai vagy dombornyomásban szép és olcsó kivitelben.

Mindennemű DOBOZÁRUT (Cartonnage) u. m. közönséges és hajlított dobozokat stb.

gyógyszereszek, cukrászok és gyárosok részére kisebb árucikkek jutányos és célszerű csomagolására olcsó áron szállít.

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhiteli pénzügyintézetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés díj mellett.

Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$, 6, 6 $\frac{1}{2}$ % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.

Befétet 4 $\frac{1}{2}$ % kamattal mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

19 19—104

Vas, réz, horgony, diszmű és czimtábla öntöde.

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tör 3. sz

Elvállal galvanoplasztikai

munkákat, mindennemű klisék

öntését, rézmetszeteket fénykép

vagy rajz után.

Készít gazdasági vas, réz

gépöntvényeket.

Tisztelettel

626 96—104

Liskai János.